

อนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์*

Future Scenarios for Driving Education to Promote Soft Power
in Uttaradit Provincial Education Office

¹อโนทัย สุตวังยาง, ชีรศักดิ์ อุปไมยอริชัย, กฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์ และ ณัฐกานต์ ประจันบาน

¹Anothai Sudwangyang, Thirasak Uppamaiathichai, Krittayakan Topithak

and Nattakan Prachanban

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Faculty of Education, Naresuan University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: anothais65@nu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) โดยใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติ ได้แก่ การหาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์โดยนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย พบว่า อนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ลักษณะอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ 2) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรม 3) องค์ประกอบด้านค่านิยมทางการเมือง และ 4) องค์ประกอบด้านนโยบายของรัฐ มีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์

คำสำคัญ: อนาคตศึกษา; ซอฟต์พาวเวอร์; สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์

Abstract

This research article aimed to examine the future scenarios for advancing education to promote soft power in the Uttaradit Provincial Education Office. The study employed a futures research approach using the EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) technique. Data were collected through semi-structured interviews and expert opinion questionnaires from 17 purposively selected participants. Quantitative data were analyzed using statistics, including median, mode, and interquartile range, while qualitative data from the interviews were presented narratively.

*Received August 23, 2025; Revised October 1, 2025; Accepted October 6, 2025

The research findings revealed that the future scenarios for advancing education to promote soft power in Uttaradit Provincial Education Office comprise four aspects: 1) the characteristics of future educational advancement promoting soft power, 2) cultural components, 3) political value components, and 4) state policy components. These scenarios are both of feasibility and utility for Uttaradit Provincial Education Office.

Keywords: Future Scenario; Soft Power; Uttaradit Provincial Education Office

บทนำ

VUCA World เป็นโลกที่ทุกคนต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ 1) Volatility คือ ความผันผวนสูง เปลี่ยนแปลงฉับพลันรวดเร็วมาจาก Disruptive เทคโนโลยี 2) Uncertainty เป็นสถานะที่มีความไม่แน่นอน ทำให้ขาดความชัดเจน ยากต่อการตัดสินใจ 3) Complexity ความซับซ้อนที่จะทวีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ การเชื่อมต่อทาง Internet IOT ทำให้ดูเหมือนโลกเล็กลง Big Data ที่อยู่ใน Cloud และ 4) Ambiguity ความคลุมเครือที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ (Wongyai and Patphol, 2019) ความผันผวนและการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการวางรากฐานเพื่อพัฒนาคนให้มีทักษะและสมรรถนะที่จำเป็น สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมโลกที่ผันผวนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันและอนาคต (Suksawang, 2019) ซึ่งเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาชาติ คือ การศึกษา อันประกอบไปด้วย หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ครู ผู้สอน กระบวนการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อม การติดตามประเมินผล เทคนิค วิธี และเครื่องมือต่าง ๆ ที่นำไปสู่ความสำเร็จของผู้เรียน (Udomrat, 2021)

สภาวะการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของประเทศชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยยังต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ซับซ้อนและคาดการณ์ได้ยาก ในขณะที่ผลการจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับยังคงมีปัญหาดังในด้านคุณภาพของคนไทยที่ผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่าง ๆ ที่ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา คุณลักษณะและทักษะอยู่ในระดับที่ยังไม่น่าพึงพอใจและกำลังแรงงานของประเทศที่มีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แม้ในภาพรวมคนไทยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและมีความเสมอภาคทางการศึกษามากขึ้นจากนโยบายสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเรียน 15 ปีของรัฐ แต่ระบบบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันก็ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับสภาวะการณ์การลดลงของประชากรและการเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างรวดเร็วของประเทศ รวมถึงสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่มีการแข่งขันอย่างเสรีและไร้พรมแดน ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและไร้ขีดจำกัดของเทคโนโลยีดิจิทัลที่สามารถเชื่อมทั้งโลกให้เป็นหนึ่งเดียว การเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติและการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค 4.0 จึงเป็นทางออกสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล อันจะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จร่วมกันในสังคมของชนในชาติและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก 20 ปีข้างหน้า (Office of the Education Council, 2023)

ปัจจุบันประชาชนในประเทศต่างให้ความสนใจกับคำว่า Soft Power (อำนาจละมุน) และนิยมใช้กันอย่างแพร่หลายทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษาและวิชาการ กระแส Soft Power ได้รับ

ความสนใจจากการที่ศิลปินไทยได้นำเสนออาหารไทยในการแสดงคอนเสิร์ตบนเวทีนานาชาติ รวมถึงการรับประทานอาหาร ที่มีขายทั่วไปในประเทศไทย ตัวอย่างเช่น ข้าวเหนียวมะม่วง ลูกชิ้นปิ้ง หรือหมูกระทะ ส่งผลให้ร้านค้าที่ขายอาหารเหล่านั้นได้รับความนิยม สร้างมูลค่าให้กับสินค้าดังกล่าว รวมถึงการช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจจนทำให้ประชาชนคาดหวังให้รัฐบาลใช้ Soft Power เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม และวิถีชีวิต เพื่อสร้างความนิยมไทยในระดับนานาชาติ เช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ ท่ามกลางความไม่ชัดเจนในการนำแนวคิด Soft Power ไปปฏิบัติ (Nye, 2004 as cited in Ueapirojkit, 2022) ได้เสนอแนวคิดและให้คำนิยามของคำว่า Soft Power ว่าเป็นอำนาจที่ทำให้ผู้อื่นยินดีปฏิบัติตามความต้องการของเรา โดยไม่ต้องมีการบีบบังคับหรือมีข้อแลกเปลี่ยน หรืออีกนัยหนึ่ง คือการทำให้ผู้อื่นพอใจในผลลัพธ์ที่เราต้องการโดยใช้สิ่งดึงดูดใจเพื่อนำไปสู่การยอมรับ มากกว่าที่จะขู่หรือใช้กำลัง ทั้งนี้ ได้นิยามไว้ว่า 3 สิ่งสำคัญที่ทำให้ Soft Power ทำงาน ได้แก่ วัฒนธรรม (Culture) ค่านิยมทางการเมือง (Political Values) และนโยบายต่างประเทศ (Foreign Policies) (Nye, 1990 as cited in Trade Policy and Strategy Office, 2023) หากกล่าวถึงเครื่องมือที่ทันสมัย มีอิทธิพลต่อสังคม ผู้เรียนและส่งผลได้ยาวนาน อีกทั้งยังปรับเปลี่ยนได้อย่างทันต่อสถานการณ์ นั่นคือ ซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่มีความสามารถในการส่งต่อสิ่งที่ต้องการจะพัฒนา ผ่านความมีเสน่ห์ ความหลงใหล การดึงดูด มากกว่าการบีบบังคับหรือข่มขู่ เป็นวิธีการส่งผ่านความสนใจผ่านวัฒนธรรม การเมือง รวมถึงสอดแทรกนโยบายต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซอฟต์พาวเวอร์ดูเหมือนเป็นอำนาจที่อ่อนไหวแตกต่างจากความแข็งแกร่งทางทหาร (Hard Power) แต่เพราะเหตุใดจึงมีความสำคัญระดับประเทศและทำให้เกิดผลต่อการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างและยั่งยืน โลกโลกาภิวัตน์ และการปฏิวัติการสื่อสารในปัจจุบันทำให้ผู้นำประเทศ ผู้นำองค์กรรวมถึงผู้นำการศึกษาจำเป็นต้องเพิ่มพลังของซอฟต์พาวเวอร์โดยการสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับความเป็นธรรมชาติของวัฒนธรรม ประเพณี ผ่านนโยบาย โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการเข้าถึงและสร้างความแข็งแกร่งในทุกด้าน ให้สอดคล้องกับแนวคิดและการดำรงชีวิตที่มีคุณภาพได้อีกด้วย (Nye, 2004)

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ปฏิบัติตามภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหาร และจัดการศึกษาที่กฎหมายกำหนดการปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมาย และให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในทุกระดับทุกประเภทและทุกสังกัดในจังหวัดอุดรธานี มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการของ กศจ.อกศจ. คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์ คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ. มอบหมาย จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการ ส่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดและกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะแนวการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารจัดการศึกษา ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงินและการบัญชีของส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการกีฬาเพื่อการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติการเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของ

กระทรวงศึกษาธิการและประสานงานต่าง ๆ ในจังหวัด ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบุว่าวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน และเป็นประเทศพัฒนาแล้วนั้น จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้สูง และความสุขของ คนไทย โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างสังคมที่มั่นคง เสมอภาค เป็นธรรม และมีความสามารถในการแข่งขันในระบบ เศรษฐกิจ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566- 2570) นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs)

จากความสำคัญและปัญหาข้างต้น การพัฒนาชาติบ้านเมืองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาการศึกษาควบคู่กันไปด้วย ซึ่งการจะพัฒนาการศึกษาให้ก้าวเข้าสู่การจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษต่อไปได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจบริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในหลากหลาย มุมมอง จึงเป็นภารกิจหลักที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานีและหน่วยงานทางการศึกษาจะต้อง ดำเนินการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จเป็นรูปธรรม จึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารจัดการที่มี ความทันสมัย ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่และการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากร มนุษย์ให้มีคุณภาพ ซึ่งพลังของซอฟต์แวร์มีอิทธิพลต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี รูปแบบการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) โดยใช้เทคนิควิธีวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน พิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญและ ประสบการณ์ ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษาและนักวิชาการ ซึ่งใช้เทคนิคการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญโดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและ แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สำหรับ EDFR รอบที่ 1 เป็นคำถามปลายเปิด โดยสร้างจาก ข้อสรุปที่ได้จากผลการวิเคราะห์ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อใช้ สัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 ท่าน ประกอบด้วย 4 ประเด็น คือ ลักษณะอนาคตภาพการขับเคลื่อน การศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี องค์ประกอบด้านวัฒนธรรม องค์ประกอบด้านค่านิยมทางการเมือง และองค์ประกอบด้านนโยบายของรัฐ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยปรึกษาแนวทางการสัมภาษณ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการ

สถานศึกษา และอาจารย์มหาวิทยาลัย เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พิจารณาค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 ถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้และเหมาะสมกับการนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 แบบสอบถาม สำหรับ EDFR รอบที่ 2 สร้างแบบสอบถามโดยสังเคราะห์เอกสารข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ ในรอบที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับรอบที่ 1 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อคำถาม สำหรับ EDFR รอบที่ 3 ใช้แบบสอบถามฉบับเดียวกับรอบที่ 2 โดยมีการเพิ่มค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแต่ละข้อคำถามที่วิเคราะห์ได้จากรอบที่ 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับรอบที่ 1 และ 2 ยืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำเอกสารข้อมูลจากการสัมภาษณ์รอบที่ 1 จัดทำเป็นเครื่องมือสำหรับ EDFR รอบที่ 2 และ 3 และนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาให้ความเห็นชอบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงให้มีความเหมาะสม แล้วจึงนำแบบสอบถามความคิดเห็นไปรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูล เพื่อศึกษานาคนาตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ ดังนี้

3.1 เก็บข้อมูลรอบที่ 1 ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อสัมภาษณ์ด้วยตนเองใช้การสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง เพื่อให้ได้นาคนาตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ผู้เชี่ยวชาญคาว่าเป็นไปได้และหรือควรจะเป็นในอนาคต

3.2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในประเด็นต่าง ๆ ในทุกประเด็นที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็น เพื่อนำประเด็นเหล่านั้น ไปสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าใช้ ในการเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2

3.3 เก็บข้อมูลรอบที่ 2 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับรอบที่ 1 พิจารณาประเมินค่าโอกาสความเป็นไปได้และหรือควรจะเป็นประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มาวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบความสอดคล้องของคำตอบด้วยวิธีการเชิงสถิติ เพื่อแสดงตำแหน่งค่าฐานนิยม ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 3

3.5 เก็บข้อมูลรอบที่ 3 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับรอบที่ 1 และ 2 พิจารณายืนยันคำตอบเดิมหรือเปลี่ยนความคิดเห็นใหม่

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างรอบที่ 1 ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในรอบที่ 2 และ 3 นำข้อมูลมาใช้ในการคำนวณหาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แผลผลตามเกณฑ์ค่าคะแนนกลาง ดังนี้

4.1 ค่ามัธยฐาน สำหรับเกณฑ์การพิจารณาข้อคำถาม จะใช้ข้อคำถามที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

4.2 ค่าฐานนิยม ผู้วิจัยทำการหาค่าความถี่ของระดับคะแนน 1 ถึง 5 ของแต่ละข้อความระดับคะแนนใดที่มีความถี่สูงสุดถือว่าเป็นฐานนิยมของข้อความนั้น แต่ถ้าข้อใดมีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากัน

และระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกันเช่น ระดับ 3 กับระดับ 4 จะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อความนั้น

4.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ จากการตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 และรอบที่ 3 ผู้วิจัยทำการคำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของแต่ละข้อความใด มีค่าตั้งแต่ 1.50 ลงมา แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกันและในทางตรงกันข้าม ถ้าค่าดังกล่าวมากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้น ไม่สอดคล้องกัน

จากผลการวิจัย

1. ด้านลักษณะอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์

ตารางที่ 1 ลำดับของข้อความเกี่ยวกับด้านลักษณะอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ เรียงจากค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา

ข้อที่	ลำดับที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1.4	1	4.94	5	0.06	0
1.1	2	4.88	5	0.12	0
1.9	3	4.82	5	0.18	0

จากตาราง 1 พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้มากที่สุด โดยสอดคล้องกันกับด้านลักษณะอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์มี 3 ข้อ ได้แก่

ข้อที่ 1.4 ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning และ Project-based Learning ในการเสริมสร้าง Soft Skills

ข้อที่ 1.1 กำหนดยุทธศาสตร์และแผน พัฒนาการศึกษาที่บูรณาการ Soft Power อย่างชัดเจน

ข้อที่ 1.9 มีระบบบริหารจัดการองค์กรที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร

2. ด้านองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม

ตารางที่ 2 ลำดับของข้อความเกี่ยวกับด้านองค์ประกอบด้านวัฒนธรรม เรียงจากค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา

ข้อที่	ลำดับที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1.1	1	4.94	5	0.06	0
1.2	2	4.88	5	0.12	0
1.4	3	4.82	5	0.18	0

จากตาราง 2 พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้มากที่สุด โดยสอดคล้องกันกับด้านองค์ประกอบด้านวัฒนธรรมมี 3 ข้อ ได้แก่

ข้อที่ 1.1 ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่น

ข้อที่ 1.2 บูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นในหลักสูตรและกิจกรรม

ข้อที่ 1.4 ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

3. ด้านองค์ประกอบด้านค่านิยมทางการเมือง

ตารางที่ 3 ลำดับของข้อความเกี่ยวกับด้านองค์ประกอบด้านค่านิยมทางการเมือง เรียงจากค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา

ข้อที่	ลำดับที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1.1	1	5	5	0	0
1.12	2	4.88	5	0.12	0
1.2	3	4.82	5	0.18	0

จากตาราง 3 พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้มากที่สุด โดยสอดคล้องกันกับด้านองค์ประกอบด้านค่านิยมทางการเมืองมี 3 ข้อ ได้แก่

ข้อที่ 1.1 ปลุกฝังค่านิยมประชาธิปไตย ความโปร่งใส และจิตสำนึกพลเมืองดีในโรงเรียน

ข้อที่ 1.12 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีผ่านกิจกรรมจิตอาสา

ข้อที่ 1.2 ส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศผ่านการศึกษาและสื่อสร้างสรรค์

4. ด้านองค์ประกอบด้านนโยบายของรัฐ

ตารางที่ 4 ลำดับของข้อความเกี่ยวกับด้านองค์ประกอบด้านนโยบายของรัฐ เรียงจากค่ามัธยฐานสูงสุดลงมา

ข้อที่	ลำดับที่	มัธยฐาน	ฐานนิยม	ผลต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน	พิสัยระหว่างควอไทล์
1.5	1	4.88	5	0.12	0
1.3	2	4.82	5	0.18	0
1.9	3	4.76	5	0.24	0

จากตาราง 4 พบว่า ข้อความที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้มากที่สุด โดยสอดคล้องกันกับด้านนโยบายของรัฐมี 3 ข้อ ได้แก่

ข้อที่ 1.5 ผลักดันนโยบายที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสร้างภาพลักษณ์จังหวัด

ข้อที่ 1.3 ผลักดันนโยบายการศึกษาที่ยืดหยุ่นและเปิดโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ข้อที่ 1.9 กำหนดยุทธศาสตร์ระดับชาติด้าน Soft Power ร่วมกับภาคท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่

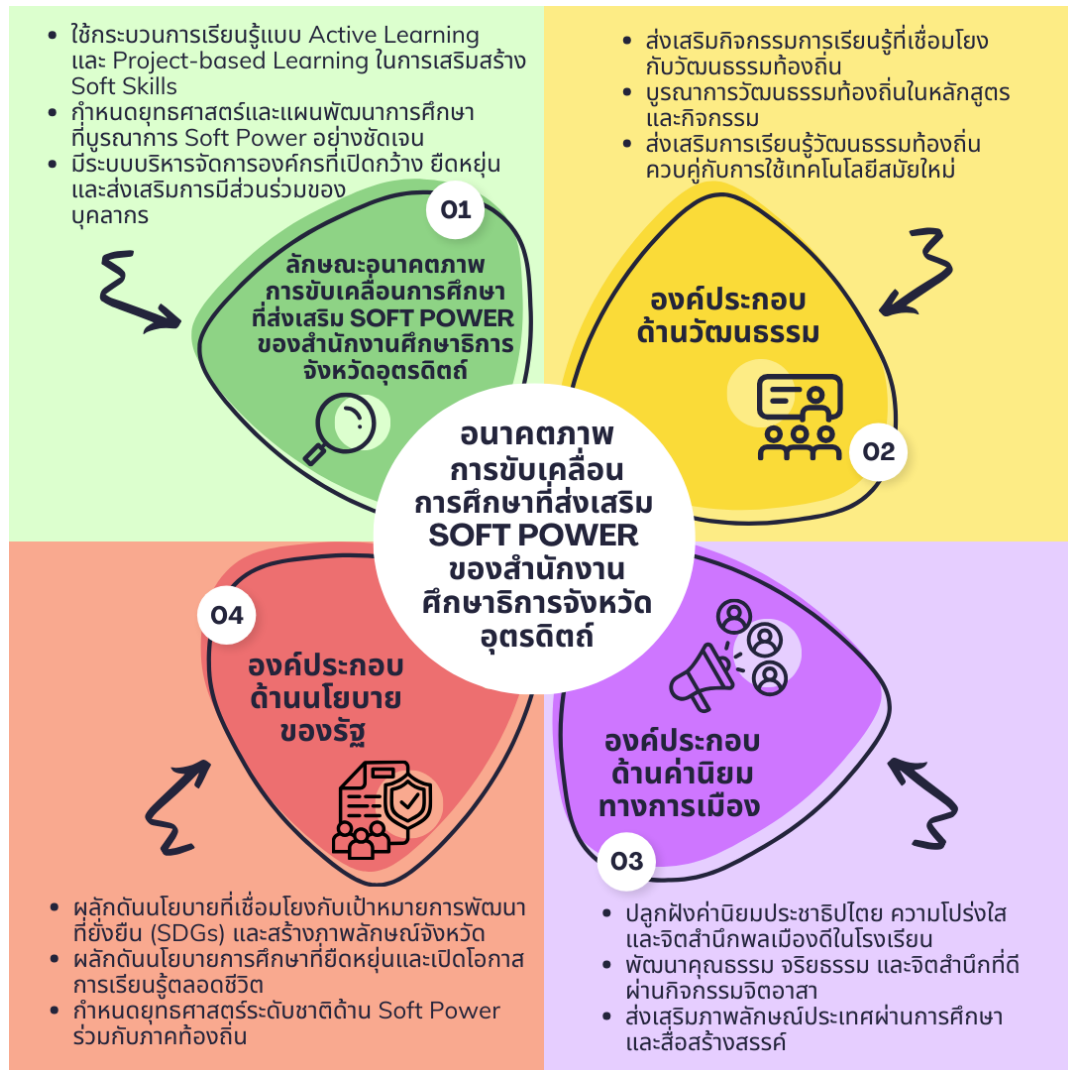

Figure 1: The Scenario of an Educational Movement that Enhances Soft Power under the Uttaradit Provincial Educational Office

จากภาพ แสดงกรอบแนวคิดสำคัญที่จะเป็นพลังในการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยเชื่อมโยงการเรียนรู้ วัฒนธรรม ค่านิยมทางการเมืองและนโยบายของรัฐ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ลักษณะอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้แก่ 1) การใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning และ Project-based Learning ในการเสริมสร้าง Soft Skills 2) กำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการศึกษาที่บูรณาการ Soft Power อย่างชัดเจน และ 3) มีระบบบริหารจัดการองค์กรที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร

2. องค์ประกอบด้านวัฒนธรรม ได้แก่ 1) การส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่น 2) บูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นในหลักสูตรและกิจกรรม และ 3) ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

3. องค์ประกอบด้านค่านิยมทางการเมือง ได้แก่ 1) การปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย ความโปร่งใส และจิตสำนึกพลเมืองดีในโรงเรียน 2) พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีผ่านกิจกรรมจิตอาสา และ 3) ส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศผ่านการศึกษาและสื่อสร้างสรรค์

4. องค์ประกอบด้านนโยบายของรัฐ ได้แก่ 1) การผลักดันนโยบายที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสร้างภาพลักษณ์จังหวัด 2) ผลักดันนโยบายการศึกษาที่ยืดหยุ่นและเปิดโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ 3) กำหนดยุทธศาสตร์ระดับชาติด้าน Soft Power ร่วมกับภาคท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

อนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

ผลการศึกษอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ลักษณะอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ 2) องค์ประกอบด้านวัฒนธรรม 3) องค์ประกอบด้านค่านิยมทางการเมือง และ 4) องค์ประกอบด้านนโยบายของรัฐ ทั้งนี้เป็นเพราะ แนวทางและองค์ประกอบต่าง ๆ มีความสอดคล้องกับแนวคิด Soft Power ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การวางแผนยุทธศาสตร์ การบูรณาการวัฒนธรรมและค่านิยม การพัฒนาทักษะเยาวชน และการสนับสนุนเชิงนโยบาย สามารถสร้างผลลัพธ์เชิงบวกทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และภาพลักษณ์ของจังหวัด โดยทั้ง 4 ด้านมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Nye (2004) ที่เสนอว่า แหล่งทรัพยากรสำคัญที่เป็นที่มาของ Soft Power นั้นประกอบไปด้วย 3 แหล่ง ได้แก่ 1) วัฒนธรรม (Culture) หากวัฒนธรรมของประเทศหนึ่งมีความสอดคล้องกับผลประโยชน์และค่านิยมของประเทศอื่น ๆ โอกาสที่วัฒนธรรมดังกล่าวจะกลายเป็น Soft Power ของประเทศนั้นก็จะมีมากขึ้น ซึ่งช่องทางที่ทำให้วัฒนธรรมของประเทศหนึ่งเป็นที่รู้จักในประเทศอื่น ๆ มีหลากหลาย อาทิ โดยผ่านสินค้าทางวัฒนธรรม การค้า การเยี่ยมเยือน การติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยน และการท่องเที่ยว 2) ค่านิยมทางการเมือง (Political Values) ถ้าประเทศดังกล่าวมีค่านิยมทางการเมืองที่สอดคล้องกับประเทศอื่น ๆ Soft Power ของประเทศนั้น ๆ ก็จะเพิ่มขึ้น เช่น การมีค่านิยมทางการเมืองที่ไม่ต้องการแทรกแซงกิจการภายในระหว่างกัน หรือการยอมรับนับถือในประวัติศาสตร์ของประเทศ เพื่อนบ้าน เป็นต้น ในทางกลับกัน หากค่านิยมของประเทศดังกล่าวขัดกับค่านิยมของประเทศอื่น ๆ อย่างชัดเจน Soft Power ของประเทศนั้น ก็จะลดลง ตัวอย่างเช่น การที่สหรัฐอเมริกาในทศวรรษ 1950 มีการเหยียดสีผิว (racial segregation) ก็จะทำให้ Soft Power ของสหรัฐอเมริกาในทวีปแอฟริกันนั้นน้อย เป็นต้น และ 3) นโยบายต่างประเทศ (Foreign Policies) ถ้าประเทศหนึ่งดำเนินนโยบายต่างประเทศที่มีความโดดเด่น เช่น มีนโยบายที่เน้นความเท่าเทียมเคารพในการแสดงออกของประเทศที่เล็กกว่า ไม่ใช่อำนาจ ทางทหารข่มขู่รักสันติภาพและเคารพในสิทธิมนุษยชน โอกาสที่ประเทศดังกล่าวจะสร้าง Soft Power ให้เกิดขึ้นก็จะมีมากกว่าประเทศที่ดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ก้าวร้าว ไม่สนใจเท่าที่ของประเทศอื่น ๆ Soft Power เป็นพลังอำนาจที่สามารถดึงดูด (Attraction) และสร้างความร่วมมือในระดับสังคมและระหว่างประเทศได้

ลักษณะอนาคตภาพการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรดิตถ์ ควรมุ่งเน้นการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning และ Project-based Learning ในการเสริมสร้าง Soft Skills ให้ผู้เรียน มีการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการศึกษาที่บูรณาการ Soft Power อย่างชัดเจน และการมีระบบบริหารจัดการองค์กรที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ในอนาคตการศึกษาจำเป็นต้องไม่เพียงแต่พัฒนาความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยัง

ต้องสร้างทักษะเชิงอารมณ์ สังคม และการปรับตัว เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการเรียนรู้ฐานโครงการ (Project-based Learning) ที่ Dewey (1938) และ Thomas (2000) อธิบายว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการเสริมสร้าง Soft Skills ได้อย่างแท้จริง และสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Education Management) ของ Bryson (2018) ที่ชี้ว่าการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนการศึกษาอย่างมีเป้าหมายชัดเจนจะช่วยสร้างทิศทางการพัฒนาในระยะยาว และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Saengngam (2020) ที่พบว่าการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมและยืดหยุ่นสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษา และสร้างความผูกพันของบุคลากรในองค์กรได้เป็นอย่างดี

องค์ประกอบด้านวัฒนธรรม ควรให้ความสำคัญกับการใช้วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นฐานการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่น มีการบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นในหลักสูตรและกิจกรรม และส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นทุนทางสังคมที่สามารถสร้างความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น สร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับชุมชน และยังช่วยต่อยอดสู่การสร้างภาพลักษณ์จังหวัดและประเทศในระดับสากลได้ และสอดคล้องกับแนวคิดทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ของ Bourdieu (1986) ที่ชี้ว่า วัฒนธรรมสามารถพัฒนาเป็นทุนที่ก่อให้เกิดโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม (Social Constructivism) ของ Vygotsky (1978) ที่มองว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ดีจากบริบทและวัฒนธรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wongkanchana (2021) ที่พบว่าการบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นในหลักสูตรช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ ความภาคภูมิใจและเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน และยังสอดคล้องกับรายงานของ UNESCO (2019) ที่เสนอว่าการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนควรเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาและ Soft Power ในระดับสากล

องค์ประกอบด้านค่านิยมทางการเมือง ควรปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองในเชิงบวก โดยเฉพาะการปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย ความโปร่งใส และจิตสำนึกพลเมืองดีในโรงเรียน มีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีผ่านกิจกรรมจิตอาสา และส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศผ่านการศึกษาและสื่อสร้างสรรค์ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ค่านิยมทางการเมืองถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพและสามารถเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ อีกทั้งยังช่วยให้การศึกษาเป็นกลไกเชิงสังคมที่บ่มเพาะทั้งทักษะ ความรู้ และคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองโลก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาพลเมือง (Civic Education) ที่มุ่งเน้นการสร้างจิตสำนึกทางการเมืองและความรับผิดชอบต่อสังคม (Torney-Purta, Barber, and Richardson, 2005) และสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างค่านิยม (Value Formation Theory) ของ Rokeach (1973) ที่ชี้ว่า ค่านิยมเกิดจากกระบวนการเรียนรู้และการปลูกฝังทางสังคม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Rattanamanee (2019) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมจิตอาสาในสถานศึกษาช่วยพัฒนาคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม และเสริมสร้างจิตสาธารณะให้กับผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ และยังสอดคล้องกับรายงานของ UNESCO (2015) ที่ย้ำว่าการศึกษาคือ พลังสำคัญในการสร้างสันติภาพ ประชาธิปไตย และภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศในเวทีโลก

องค์ประกอบด้านนโยบายของรัฐ ควรมีการสนับสนุนเชิงนโยบายจากภาครัฐอย่างชัดเจน มีการผลักดันนโยบายที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และสร้างภาพลักษณ์จังหวัด ผลักดันนโยบายการศึกษาที่ยืดหยุ่นและเปิดโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต และกำหนดยุทธศาสตร์ระดับชาติด้าน Soft

Power ร่วมกับภาคท้องถิ่น ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า ปัจจัยเชิงนโยบายเป็นกลไกสำคัญที่จะสร้างทิศทางการพัฒนาการศึกษาและวางรากฐานให้เกิดความต่อเนื่อง ยั่งยืน และสามารถเชื่อมโยงกับการพัฒนาประเทศในภาพรวมได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษาเชิงนโยบายสาธารณะที่มุ่งให้รัฐเป็นผู้กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและความต้องการของท้องถิ่น (Dye, 2017) และสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ (Lifelong Learning Theory: Jarvis, 2009) ที่เน้นการเปิดโอกาสทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างทุนมนุษย์ที่เข้มแข็งและยืดหยุ่นต่อความเปลี่ยนแปลง และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ UNESCO (2021) ที่ชี้ให้เห็นว่าการบูรณาการนโยบายด้านการศึกษาเข้ากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางสังคมและวัฒนธรรมพร้อมทั้งสร้าง Soft Power ให้กับพื้นที่และประเทศโดยรวม

สรุป

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นภาพรวมของการขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานีในหลายมิติ โดยลักษณะอนาคตภาพของการศึกษามุ่งเน้นไปที่การสร้างทักษะของผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning และ Project-based Learning พร้อมทั้งการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจนและบูรณาการ Soft Power อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับระบบบริหารจัดการองค์กรที่เปิดกว้าง ยืดหยุ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากร เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการศึกษามีประสิทธิภาพ ด้านวัฒนธรรม การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์และความภาคภูมิใจของผู้เรียน การบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นในหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาประยุกต์ใช้ควบคู่กัน ทำให้การเรียนรู้มีความทันสมัยและเข้าถึงผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบ ในด้านค่านิยมทางการเมือง การขับเคลื่อนการศึกษามุ่งเน้นไปที่การปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย ความโปร่งใส และจิตสำนึกพลเมืองที่ดี ในโรงเรียนรวมถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกที่ดีผ่านกิจกรรมจิตอาสา การส่งเสริมภาพลักษณ์ประเทศผ่านการศึกษาและสื่อสารสร้างสรรค์ช่วยเสริมสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้เรียน ด้านนโยบายของรัฐ แสดงให้เห็นความสำคัญของการผลักดันนโยบาย ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนและสร้างภาพลักษณ์จังหวัด การสนับสนุนนโยบายการศึกษา ที่ยืดหยุ่นและเปิดโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมถึงการกำหนดยุทธศาสตร์ระดับชาติด้าน Soft Power ร่วมกับภาคท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสร้างความต่อเนื่องและความยั่งยืนในการพัฒนาการศึกษา เชิง Soft Power

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัย พบว่า การขับเคลื่อนการศึกษาที่ส่งเสริม Soft Power ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุดรธานี ควรที่จะต้องเน้นการใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning และ Project-based Learning การกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาการศึกษาที่บูรณาการ Soft Power อย่างชัดเจน การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น การปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และการสร้างระบบนโยบายที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะต้องนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดควรที่จะต้องจัดทำและปรับปรุงหลักสูตร กิจกรรม และแนวทางการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับ Soft Power ที่เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติและการบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่น

1.2 โรงเรียนควรที่จะต้องส่งเสริมกิจกรรมที่พัฒนาทักษะ Soft Skills ของผู้เรียน และปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา

1.3 หน่วยงานภาครัฐและท้องถิ่นควรที่จะต้องร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดและระดับชาติที่สอดคล้องกับเป้าหมาย SDGs และสนับสนุนการสร้างภาพลักษณ์ด้าน Soft Power ของจังหวัด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อเสริมสร้าง Soft Skills ของผู้เรียน

2.2 ยุทธศาสตร์การบูรณาการ Soft Power เพื่อการพัฒนาการศึกษาของจังหวัดอุดรธานี

2.3 การบูรณาการวัฒนธรรมท้องถิ่นในหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียน

2.4 นโยบายการศึกษาที่ยืดหยุ่นและเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

2.5 การปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองดีผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และจิตอาสา

References

- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. In J. Richardson (ed.). *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (pp. 241–258). New York: Greenwood.
- Bryson, J. M. (2018). *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*. (5th ed.). Hoboken: Jossey-Bass.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
- Dye, T. R. (2017). *Understanding Public Policy*. (15th ed.). Boston: Pearson Education.
- Jarvis, P. (2009). *Learning to Be a Person in Society: Learning to Be Me*. Abingdon: Routledge.
- Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.
- Office of the Education Council. (2023). *Knowledge Report on the Use of Education as Soft Power in National Development: Case Studies from Abroad*. Bangkok: Office of the Education Council.
- Rattanamane, S. (2019). Developing Students' Morality, Ethics, and Public Mind Through Volunteer Activities. *Academic Journal of Phranakhon Rajabhat University*, 15(2), 45–59.
- Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York: Free Press.
- Saengngam, S. (2020). Participatory and Flexible Management and the Effectiveness of Educational Policy Implementation. *Journal of Educational Administration*, 12(1), 55–70.
- Suksawang, S. (2019). *Five Steps of Analytical Thinking*. Retrieved August 2, 2025, from <https://url.in.th/CBgol>
- Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. San Rafael: The Autodesk Foundation.

- Torney-Purta, J., Barber, C. H., & Richardson, W. K. (2005). *Civic Education Across Countries: Twenty-Four National Case Studies from the IEA Civic Education Project*. Amsterdam: IEA.
- Trade Policy and Strategy Office. (2023). *Soft Power: The Power of Creativity*. Bangkok: Ministry of Commerce.
- Udomrat, T. (2021). *A Study of Educational Development for Achieving the Sustainable Development Goals: A Case Study of Malaysia*. Bangkok: Office of the Education Council.
- Ueapirojkit, R. (2022). *The Use of Soft Power in Promoting International Relations: A Case Study of the Indian Council for Cultural Relations (ICCR)*. Bangkok: Devawongse Varopakarn Institute of Foreign Affairs, Ministry of Foreign Affairs.
- UNESCO. (2015). *Global Citizenship Education: Topics and Learning Objectives*. Paris: UNESCO Publishing.
- UNESCO. (2019). *Education for Sustainable Development: A Roadmap*. Paris: UNESCO Publishing.
- UNESCO. (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris: UNESCO Publishing.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.
- Wongkanjana, S. (2021). Integration of Local Culture in the Curriculum to Enhance the Identity of Secondary School Students. *Journal of Research and Development in Education*, 16(2), 101–116.
- Wongyai, W., & Patphol, M. (2019). *Learning in the VUCA World Towards Social Quotient*. Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.